

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Linda Mariana, Sive De B. Virgine Lindensi

Clagius, Thomas

Coloniae Vbiorvm, 1659

III. Alter Rudnicii pro vindiciis & restauratione Lindae Marianae labor, per Sadorscium, contra Ottonem à Groeben vehementer obnitentem, strenuè admotus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11544

um seu sacellum inaedificari possit; qui respondit nihil diffi-
cultatis in hoc fore; dummodo apud Magnificos DD. Re-
gentes Ducales id obtineri possit; idq; stipulatâ manu Do-
minus Leskevvang promisit.

Dubium non est, memoratos Rudnicii nuncios,
qui in aliis plurimis gravissimisque negotiis, operam
industriamque suam egregie probârunt, in hac quo-
que Lindæ Marianæ causa, omnem Regiomoni
movisse lapidem. Sed rebus, sub ipsum novi contra-
ctus illius Curatorii, primamque Feudi possessio-
nem, necdum usquequaque maturis, haud multum
promoverunt: præsertim cum & vis libertati Catho-
licæ tamdiu illata necdum remitteret; & ne porro
remitteret, incentores malorum Prædicantes, ab ar-
tibus, strophis, clamoribusque suis desistere aut re-
mittere nequaquam possent. Rudnicius tamen, ut
Lindense negotium promoveretur, novas tum suis,
tum Regiis, Regiorumque manibus, ut jam dicemus,
admovere non destitit machinas.

C A P U T III.

Alter Rudnicii, pro vindiciis & restauratione Lindæ Marianæ
per Sadorfciium contra Ottonem à Groben, vehementer
obnitentem, strenue admotus.

Cunctatione Græcos Trojâ fuisse petitos, verum
est verbum; Rudnicius circa cunctationem Lin-
dæ potiri desiderabat; sed tot ejus sunt conatibus ob-
jectæ remoræ atque obices, ut illi supra decennium
Græcorum, multò plus fuerit cunctandum, aut po-
tius circa cunctationem sursum prostrumque conti-
nendum; & jam hæc, jam alia via, ad urgendum ne-
goti-

gotii progressum, ineunda. Postquam igitur Friderici Berent, quàm principio adhibuit, parum aut potius nihil processit opera, aliò se optimus Antistes vertit. Habebat in aula sua Stephanum Sadorscium, S. R. M. secretarium, ætate quidem vixdum juventutem supergressum, sed doctrinâ, ingenio, usu, & in rebus agendis industriâ, multorum canitiem prægressum. Eum proinde, quo maximis in negotiis uti consueverat, ad vindicandam asserendamque sibi Lindam Marianam adhibere cæpit. Sadorscius inter multas, expeditissimam, facillimamque ad Lindæ possessionem, viam ratus, si fundum Lindensem, numerato precio emptum, sibi assereret; cum Ottone à Groben, fundi Lindensis possessore, tum per se, tum per amicos enixè agere; abnuentem omnibus, humanitatis officii studiisque demereri; denique etiam reluctantem, ac præfractissimè obnitentem, interpositâ non modò Antistitis ac Principis sui Rudnicii, verùm & Serenissimi Regis Sigismundi III. Reginae Constantiæ, Vladislai Principis, summorumque de Aula Regia visorum autoritate perurgere, aut potius perfingere. Erat Otto à Groben, nobilissimo in Prussia loco genereque natus; & postquam juventutem primum in literis, deinde verò in variis per Germaniam, Italiam, Galliam, Hispaniam, aliasque Europæ provincias, contriverat peregrinationibus, ad Reipub. clavum in Ducatu Prusiæ, proximè jam admotus erat. Cùm enim civile totius Ducatus regimen ac gubernatio, quæ etiam in volumine privilegiorum (a) consignata est, secundùm ipsum Prusiæ Du-

(a) pag. 54. vulgo Regiments-Nottel.

sia Ducem, ad quatuor supremos Consiliarios, quos
 vulgo *Regentes* vocant, videlicet ad Provincie Magi-
 strum, Burggrabium Regiomontanum, Cancellari-
 um, & Marsalcum; Judicium item Aulicum, & qua-
 tuor supremos, Regiomontoque viciniore Præfe-
 ctos, vulgo *Capitaneos*, videlicet ad Brandeburgen-
 sem, Fischhausensem, Schackensem, & Tapiavien-
 sem, universim pertineat; Otto à Groben, qui aliàs in
 variis gravissimisque negotiis, strenuam Principi pa-
 triæque operam navarat; ad Præfecturam Schacken-
 sem proventus jam erat; in eaque constitutus præfe-
 ctura, Anno MDCIX inter nobilissimos totius Or-
 dinis equestris ad S. R. M. Remque publ. Poloniam
 Internuntios, uti in dicto Privilegiorum libro (a) pa-
 tet, priusquam tenebat locum: & pro ea, quæ latè
 doctrinæ omnis, in primisque juris scientiæ, ac civi-
 lis prudentiæ facultate excellebat, in gubernanda pa-
 tria, præ cæteris, unus propè ita regnabat; ut inter
 doctissimos quoque ac literatissimos viros, non po-
 stremo regnaret loco. Et superant et jamnum singula-
 ris illius in re, literaria regni, totidem prope mon-
 ta, quot sunt in amplissima ejusdem bibliot-
 ca, quæ non paucis annis in Resselienſi Collegio
 vata fuit, libri. Vix enim ullum, in tanto numero, fuit
 volumen, quod ille à capite ad calcem usque non
 evoluerit, & notis suis plurimum non deserpserit
 ut non mihi duntaxat, verum & iis, qui literis & li-
 bris propè immoriuntur, admirationi sæpe fuerit.
 Talem igitur ac tantum virum Grobenium Sado-
 scius, datâ occasione, amicè aggreditur; & ut Lin-
 densen

(a) pag. 97, 108. & 126.

densem fundum, pecuniâ, vel alio secum fundo. ex æquo & justo permutet, etjam atque etjam orat. Facile Ottoni, ut erat emunctissimæ naris, suboluit, quò restandem vergeret. Itaque Sadorscium principio quidem officiosè expedire; deinde verò vehementius quâ prece, quâ precio instantem ac perurgentem, animosè constanterque negando rejicere. Alius nimirum illi Lutheranae virus sectæ, in qua & natus, & ad eam usque diem erat versatus, intra præcordia hæserat, quàm ut Idolomaniam Lindensem (neque enim secus, quàm ejusdem mandræ gregales cæteros audivimus loquentes sentire ac loqui ipse tum poterat) suâ, qualicunque tandem operâ postliminio revocaret, aut etjam revocari pateretur. Quòd si fortè jam tum, ex Baronii, Bellarmini, aliorumque lectione, ad fidem, Ecclesiamque Catholicam inclinabat; poterat nihilominus videri, ad personam (quam in Repub. Lutheri toxico, quoad res divinas, admodum ebrîâ gerebat) non nihil respexisse; &, ne Papistis, ut vulgus illud profanum loqui solet, colludere videretur, anxîè præcavisse. Ut res habuerit, Grobenius certè, ante decimum septimum hujus seculi annum, ut Fundo Lindensi, in cujusquam Catholici usum cederet, nullâ prorsum vi, aut arte potuit adigi. Cæterùm ubi Regiâ potissimùm auctoritate permotus, aut potius adactus tandem cessit; & in fundo illo sacellum postliminio Deiparæ erigi, Lindamque Marianam reflorescere iterum vidit, Deiparæ, uti credere par est, beneficio atque ope singulari, ad Ecclesiam Catholicam se recepit; & in eodem iplo Deiparæ Lindensis sacello divinis, cum Pæ-

R

niten-

nitentiæ tum Eucharistiæ mysteriis initiatus est, de
 ce, ac quodam quasi mystagogo P. Michaële Hor
 è Societate JESU adhibito. Verum hîc enim vero fu
 carmen, quod in Menæis, Græca de Virgine Deip
 ra usurpat Ecclesia (a) *illuminavit enim cordi oculos,*
pœnitentiæ radium immisit, ac tenebris æternum dur
vis liberavit, uti veri luminis porta & cunctorum refu
um. Ego verò, videor mihi in Grobenio divitem
 lum durum intueri, cujus panis, per importunas ma
 dici preces extortus, aut potius lapidis instar, in pa
 perè jactus, divinæ justitiæ lanci impositus, plus pro
 deris ac momenti, quàm omnia, uti proditum est
 teris, peccatorum ipsius onera habuit. Exinde eni
 ipse de se Grobenius usurpare quadamtenus illu
 Pauli (b) potuit. *Quæ mihi fuerunt lucra, hæc arbitra*
sum propter Christum detrimenta. Veruntamen existimo
omnia detrimentum esse, propter eminentem scientiam
su Christi Domini mei; & arbitror ut stercora, ut Ch
stum lucrificiã. Primùm enim Repub. ac rebus civi
 bus valere jussis, DEO ac sibi vivere, privatam quæ
 omni pompâ vacuum delegit vitam: & ne (si
 tria hæssisset) civilibus iterum fluctibus involveretur
 ad Ferdinandum II. Imperatorem, ad tempus
 cepit; cui quemadmodum & serenissimo Regi Pol
 niæ à Consiliis fuit. Interea verò Suecico in Prussia
 exundante bello, in nullius magis, quàm in Groben
 jam Catholici, fundos atque bona, hostilis aut po

(a) 4. Ιανουα. τὰ ὄμματα φάτισον, καρδίης
 καρδίης με λάμψον μοι ἀκτῖνα μελανίας, σκότι
 ρυσαι δικαιοσύνης, πύλη τῆ φωτός, χειρῶν
 τὸ προσφύγων. (b) Phil. 3. 7.

us hæreticus furor desævii. Amplissimum illi erat prædium Wicken, sex Regiomonto leucis Austrina versus situm; ex eo omnia pecora per militem abacta, supellex omnis expilata; ædes ipsæ flammis destinata; arsisentque, atque in favillam resedissent, nisi Tribuni Suecici uxor, quæ eum fundum sibi obventurum, ideoque, quoadliceret, sartum rectumque servandâ spe devorârat, à flammis & incendio maritum arcuisset. Atque hunc in modum re ipsa expertus est *sectam* quorundam, ut ipse etiam nobis sapius audientibus vocare solebat, verè fuisse, & esse *sanguinariam*. Vbi verò primùm bellicus ille turbo non nihil resedit, citra moram redux in patriam, quantum de suo ad Ecclesiam Catholicam reditu, tantundem etiam de restituta Linda Mariana, revocatoque Deiparæ cultu publico exultabat: quoad in vicino Lindæ fundo, *Iesau* dicto, extremâ senectute confectus, in Templo Collegii Resselienfis Societatis *JESU* postmodum Anno *MDCXLIX.* sepultus est. Illud tamen prudentissimus vir dedolere nunquam potuit, quod non dudum antè, ad Catholicæ gremium Ecclesiæ se recepisset; & ipse suo in fundo sacellum cultumque Deiparæ restituisset: aut certè, quòd tam diu, ne alii restituerent, pervicace obfirmatoque animo obstirisset. Qui ergo neque suam Deiparæ fundum jam consecrare, neque sacello jam erecto manus admovere amplius poterat, quod insuper poterat, Aram ad Boreale majoris Aræ latus in sacello, *DEO & Deiparæ* erexit; quoque id animo fecerit, hâc inscriptione, quam meâ tunc manu

R 2

exara-

exaratam eo libentiùs hîc attexo, restatum esse voluit universis.

Generosus & nobilis, Otto von der Gröben / S. Cæs. Regia Maiest. Consiliarius & Secretarius; ad serenissimam Regis, Reginae, ac Principis Poloniae ac Sueciae requisitionem locum hunc, ab ipsis fidei Christianae miris, DEO Despectuque sacrum, ad Ecclesiam Catholicam cultum reduci conatus; & Heresi, omnibusq; Novatorum inventis abiuratum ipsum, cum unico filio, in eiusdem Ecclesiae gremium recepit; atque hoc Monumentum posuit, Kal. Iun. MD. CXXX.

Eidem Aræ, ex S. Augustino pleraque inscripta sunt, tum de causis sui ad Ecclesiam Catholicam reditus; tum de plerisque ejusdem Ecclesiae capitibus Novatorum furore impugnari solitis. Ac principum de causis, sui ad Catholicam Ecclesiam recepti Augustinum contra Epistolam Fundamenti capitulum ita docentem inducit. Multa sunt, quae in Catholica gremio Ecclesia, me iustissime tenent. Tenet consensus populi; tenet auctoritas Miraculis inchoata, spe nutrita, veritate aucta, vetustate firmata; tenet ab ipsa sede Petri pascendas oves suas, post Resurrectionem Dominum commendavit, usque ad praesentem Episcopum, successore ad idotum. Tenet postremo Catholica nomen, quod saluavit.

De salute in sola Catholica Ecclesia obtinenda eundem in Epistola ad Bonifacium scribentem indicat. Ecclesia Catholica sola est corpus Christi. Extra corpus neminem vivificat spiritus Sanctus. Ecepist. Quisquis ergo ab hac Ecclesia fuerit separatus quantumlibet laudabiliter se vivere existimet, hoc solo scelere, quod Christi unitate disunctus est, non habebit vitam, sed DEI manet super eum.

De scripturæ, Traditionum Ecclesiasticarum, & Ecclesiæ auctoritate: ex Epistola 118. cap. 5. *Si divina scriptura præscribit auctoritas, non est dubitandum, quin ita facere debeamus, ut legimus. Similiter, si quid horum tota per orbem frequentat Ecclesiæ. Nam hoc, quin ita faciendum sit, disputare, insolentissima insania est. Et contra Epist. Fundam. cap. 5. Ego verò Evangelio non crederem, nisi me Catholica Ecclesiæ commoveret auctoritas. Denique de purgatorio & sacrificio Missæ lib. 20. Civit. cap. 9. Neque piorum animæ mortuorum separantur ab Ecclesiæ. Alioquin nec ad Altare DEI fieret eorum memoria in communicatione corporis Christi.*

CAPUT IV.

Tertius Rudnicii pro Linda Mariana conatus, per singularem, cum serenissimo Electore ac Prussiæ Duce, amicitiam, atque familiaritatem.

Amicitiam colere, semper quidem honestum est: at cum amicitia, amicorumque vires & animi in Deum, resque divinas, tanquam in scopum diriguntur, supraquam dici potest honestissimum. Talis erat Rudnicii, cum serenissimo Electore, atque Prussiæ Duce Joanne Sigismundo amicitia, quin & familiaritatis necessitudinisque usus; tum initio susceptus, tum procedente tempore firmatus. Extincto, cum morte Georgii Friderici, Domus Franconicæ sive Anspachianæ, ad Ducatum Prussiæ Feudo, quod ille cum Alberti Friderici, uti diximus, curatela adierat, altera non modò, ut prior, itidem Brandenburgica, sed insuper etiam Electoralis apud Marchiam Domus, in Joachimo Friderico, ejusdem Feudi, aut po-